

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Debrecen, Bajcsy-Zsilinszky Endre-u. 1.
(Bika Bérház). Telefon: 113. szám.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ
Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párti újság

Előfizetést egyelőre nem veszünk lel.
Egyes szám ára: hétköznap (4 oldal)
5 pengő, vasárnap (8 oldal) 6 pengő.

A debreceni munkaszövetkezetek ügye

A debreceni munkaszövetkezetek körül az utóbbi időben lejátszódott események, valamint a sajtóban és gyűléseken tett megnyilatkozások, amelyek nem mindig tanuskodnak a tárgy kellő ismeretéről, szükségessé teszik, hogy az alábbiakban tájékoztatásunk úgy az érdekelteket, mint a nagyközönséget.

Előttöm ismeretlen személytől, illetve személyektől oly értelmű jelentés érkezett a miniszterelnök úrhoz, hogy egyes helyeken, főleg pedig Debrecenben alkalmi szövetkezetek a tulajdonos beleegyezése nélkül gyár-üzemeket, ipari üzemeket, valamint kereskedéseket kisajátítanak és ezeket mint sajátjukkal rendelkeznek. A miniszterelnök úr hivatkozva arra, hogy a kormány a magántulajdon elvű állás ez az eljárás ezzel össze nem egyeztethető, felkérte az ipariügyi miniszter urat az ügy kivizsgálására. Mint a körzeti ipariügyi miniszteri biztos, reám hárult ez a feladat. A kivizsgálást a legnagyobb tárgyilagossággal végeztem. Meghallgattam a munkaszövetkezetek vezetőit, a tulajdonosokat és betekinttem a cég-irókat és bejegyzéseibe is. Tizen-négy debreceni munkaszövetkezet ügyét vizsgáltam ki és tettem arról jelentést az ipariügyi miniszter úrnak, csatolva hozzá Debrecen város beadványát és tolmácsolva a munkásság vezetőinek azon kérését, hogy mielőtt a miniszterelnök úr ebben az ügyben döntene, tegye lehetővé a munkaszövetkezetek néhány tagjának személyes meghallgatását is.

Még a kivizsgálás befejezést sem nyert, amidőn a Magyar Általános Hitelbanknak egy korábbi beadványára leirat érkezett az ipariügyi miniszteriumból, mely szerint a Fajpári Munkaszövetkezet tartozik haladéktalanul átadni a Hajlított Bútorgyárat a Hitelbank birtokába. E rendelkezést kívántam érvényt éreztetni, amit a Fajpári Munkaszövetkezet megtagadott, sőt ezért Debrecen város közgyűlése augusztus 14-én tartott ülésén a miniszterelnök úrhoz intézett táviratában azonnali hatállyal kérte felfüggesztését.

Figyelembe véve azt a tényt, hogy a debreceni munkaszövetkezetek ügye döntést végett ügyis a miniszteriumban fekszik, mindaddig, amíg annak eredményéről értesítést nem kapok, úgy a Hajlított Bútorgyárnak, mint a többi 13 vállalatnak a munkaszövetkezetek kezéből a tulajdonos birtokába történő átadását felfüggesztettem.

Igy részéről pontot tettem ennek az ügynek a végére mindaddig, amíg a kormányzatunk döntést nem hoz. Hogy mégis történjenek újabb és újabb viharok ezen a téren, azon okból érdekel, hogy Debrecen város szabadulni akarván az esetleges kártérítési kötelezettségek alól, amiről egyes vállalatokat nem a tulajdonosnak, hanem a munkaszövetkezeteknek adott át, igyekszik most a felek összehívásával az átadást megkísérelni. S ez valóban csak kísérlet, mert a munkaszövetkezetek tudva azt, hogy ügyük döntést végett a miniszteriumban van, az átadást megtagadják. Olyan esetben, ahol a tulajdonos ellen politikai magyartartása miatt eljárás van folyamatban, a döntés a népbírósgá illeté. től lesz függővé téve. Tekintve, hogy ez hosszabb időt vehet igénybe, ilyen helyen vállalatvezetői ki- rendelése válik szükségessé. Ez a körülmény áll fenn a Debreceni

A pártok résztvesznek a béke előkészítésében

Szerdán délelőtt a miniszterelnökségen Dálnoki Miklós Béla miniszterelnök elnöklésével a pártok képviselői értekezletre ültek össze. Az értekezlet célja az volt, hogy a béke előkészítő munkájáról a kormány tájékoztassa a pártokat és hogy megvitassák, hogyan kapcsolódhatnak be a pártok kezdeményezésükkel és tanácsaikkal a béke előkészítés munkájába. A pártok képviselői az

értekezleten a béke előkészítés problémáját részletekben megvitatották.

Gyöngyösi János külügyminiszter részletesen ismertette a külügyminiszteriumban folyó munkálatokat és azokat az elgondolásokat, amelyek alapján a külügyminiszterium a béke előkészítés munkáját folytatni kívánja.

Ezután az értekezlet megállapította, hogy a béke előkészítési munkája a demokratikus pártok közös ügye és ezért kívánatos,

hogy ebben a munkában mindenki párt a legjobb képviselőivel vegyen részt.

Az értekezlet elhatározta, hogy a Függetlenségi Front pártjaiból tisztagú béke előkészítő bizottságot hív életre. Ez a bizottság tájékoztatná a pártokat a béke előkészítés munkájáról, másrészt a pártok a béke előkészítő bizottságban levő tagjaikon keresztül kezdeményezően léphetnek fel és közvetlenül támogatathatják az illetékes szervek munkáját.

Molotov a magyar demokratikus kormányról, a választásokról, a trieszti kérdéstről

London, szeptember 18. (Reuter) Molotov szovjet külügyi népbiztos kedden a Londonban tartott sajtó-értekezleten felkérték, nyilatkozzék a Szovjet-Uniónak a trieszti kérdésben elfoglalt álláspontjáról. Molotov így válaszolt:

— Esztelen dolognak tartom erről a kérdéstről idő előtt beszélni. Először meghallgatjuk a jugoszláv küldöttség nyilatkozatát, majd sor kerül Olaszország és a dominiumok képviselőinek a kérdéssel kapcsolatos állásfoglalása meghallgatására. Így könnyebb lesz meghatározni az álláspontunkat. Igazságos és helyes dolognak tartjuk, ha a horvátok és szlovének lakta területeket átadják a horvátoknak, illetve a szlovéneknek, akik Jugoszláviához tartoznak. Ami az olasz jellegű területeket illeti, helyesnek tartjuk, ha azok az olaszoké maradnak. Jugoszlávia azok után az áldozatok után, amelyek a szövetségesek oldalán harcolva magára vállalt, joggal kívánhatja, hogy álláspontját a külügyminiszterek tanácsa meghallgassa és méltányolja.

Bulgáriával, Romániával és Magyarországgal kapcsolatban Molotov kijelentette:

— Ugy érezzük és elegendő okunk azt hinni, hogy Romániában, Bulgáriában és Magyarországon demokratikus kormány van uralmon, amely élvezi a nép többségének bizalmát. Nincsen mindenki megelégedve országunk kormányával, de sehol sincs olyan kormányzat, amelyel mindenki meg volna elégedve. Tudjuk, hogy ezeknek a kormányoknak nagy érdemeik vannak a rend és nyugalom helyreállításában, amely a fenti országokban nem volt meg ezeknek a kormányoknak megalkulása előtt. A jelenlegi román kormány, valamint az említett másik két ország kormánya becsületesen szem előtt tartotta a fegyverszüneti feltételeket. Nem

mondhatjuk ugyanezt arról a román kormányról, amely a Groza-kormány előtt volt hatalmon. Szükségesnek tartom hozzáfűzni, hogy Bulgáriában és Romániában, valamint Magyarországon is a közeljövőben megtartják a választásokat demokratikus alapon, nem pedig egy párt rendszer alapján.

A magyar, román és bolgár választásokra vonatkozó kérdésekre Molotov azt felelte, hogyha ezek az országok követik Nagy-Britannia és más demokratikus országok jó példáját, akkor a választások eredménye kielégítő lesz. A szovjet kormány elfogása szerint, ha Görögországban mihamar demokratikus kormány lép fel, az kedvező lesz úgy Görögország, mint a szövetségesek szempontjából.

A következő kérdés, amelyet Molotovnak feltettek, Eritréra vonatkozott.

— Nem jöhetek el Önök előtt — válaszolta —, hogy a Szovjet-Unió érdekelve van ebben a kérdésben és megítélésem szerint a Szovjet-Unió segítségével lehet ebben az ügyben.

Nyilvánosságra hozták a Churchill-Franco levélváltást

London, szeptember 18. A brit kormány most közölte a nyilvánosságra hozott levélváltást, amely 1944-ben folyt le Churchill miniszterelnök és Franco tábornok között. A levélváltást Franco kezdeményezte. A Churchillhez intézett bizalmas üzenetben Franco azt javasolta, létesítsenek szorosabb kapcsolatot Spanyolország és Anglia között az előre látható szovjet terjeszkedés ellen. Churchill válaszában hangsúlyozta, hogy Franco kormánya nem viselkedett tisztességesen a háború folyamán a nyugati demokráciák iránt és szoros kapcsolatot tartott fenn a fasiszmissal. A brit kormány állapította meg Churchill, szilárdan áll

az 1942-ben megkötött angol-szovjet szerződés alapján és meggyőződés szerint a szovjet-angol együttműködés a európai összhang fontos eleme. (MT)

Az amerikai sztrájk terjed

Washington, szeptember 18. Truman elnök közölte, hogy a munkaiügyi miniszterium hatáskörét kibővítette abból a célból, hogy elháríthassa az ország nagyipari központjában fenyegető tömegsztrájkot. A középnyugaton eszerint több mint száz gépköcsi ipari üzem szünetel. A sztrájk egyre terjed és bennállásai fenyegeti az egész gépköcsi ipart. Az olajipari

döntés megtörténne — nemcsak az ipariügyi miniszter úr, hanem a miniszterelnök úr kezén is keresztül megy.

Közönm kell végül, hogy azok a vádakkal, melyek azt állították, hogy ebben az ügyben a munkássággal szemben inkább a tulajdonosokat igyekeztem előnyösebb helyzetbe hozni, teljesen alaptalanok. Ezek felelőtlen emberek felelőtlen kijelentései voltak. Ugy írásaimban, mint megnyilatkozásaimban

üzemekben kitört sztrájk súlyosbítja a helyzetet. Az acélipar is csatlakozott a sztrájkmozgalomhoz.

Himmler „jobbkezt” halálra ítélték

Prága, szeptember 18. Schmidt SS főcsapóvezetőt, Himmler jobbkezt halálra ítélték. A kivégzést kedden délután hajtották végre a prágai fogházban. Schmidt több gyűjtőtábor felügyelője volt és több mint száz cseh asszonyt kínzott halálra.

Amerikai kölcsön Görögországnak

Az Egyesült Államok Kormányja 250 millió dollár kölcsönt bocsátott a görög kormány rendelkezésére. A kölcsön 2—2,3 százalékos kamattal 30 év alatt kell visszafizetni.

Orosz gyapot Romániának

Mint a román rádió jelenti, a Szovjet-Unióból újabb 3000 tonnát kiváló gyapotszállítmány érkezett a konstanzi kikötőbe.

A visszatért honvédszemélyek jelenkezési kötelezettsége

A honvédelmi miniszter legutóbbi rendelet szerint azokat a honvédszemélyeket, főleg hivatásos tiszteket és tisztjelölteket, akik nyugatra települtek át és visszaérkezésük után két héten belül valamelyik honvédpárancsnokságnál szolgálati tételre nem jelentkeztek, a honvédség kötelekéből minden igényük elvesztése mellett elbocsátják és mint katonaszökevényeket kezelik. Akik határidőn belül szolgálati tételre nem jelentkeznek, későbbi jelentkezésük esetén létszámfeletti állományba sem vehetők fel.

Hazatérő hadifoglyok

A jugoszláv kormány helyi adotti Magyarország kértéknek és megengedte, hogy 30—40 ezer hadifogoly, akik Jugoszláviához visszacsatolt területeken születtek, visszatérhessenek szülőföldjükre, noha résztvettek a Szovjet-Unió és Jugoszlávia elleni hadjárásban.

Gyenge termés Romániában

A román rádió jelentése szerint Romániában évtizedek óta nem volt olyan nagy szárazság, mint ebben az évben. Ennek következtében a gabonatermés még 130.000 vagont sem tesz ki. Ez nemcsak hogy a fegyverszüneti szerződésben foglalt feltételek teljesítéséhez, hanem még az ország élelmezéséhez sem elegendő.

Huszár Aladár halála

Huszár Aladár, az OTI volt elnöke, a kitűnő publicista, akit a németek még márciusban elhurcoltak, a dachau internálótáborban tifuszból meghalt.

Börgyártó Szövetkezet kezelésében álló vállalatnál is. Ide az üzemi bizottság és a szakszervezet meghallgatása után a közeli napokban történni meg a vállalatvezetői ki- rendelése.

A Hajlított Bútorgyár esetében kifogásolta a munkásság, hogy a leiratot nem a miniszter úr írta alá, hanem rendeletből egyik miniszteri tanácsos. Megnyugtatom az érdekelteket, hogy a 14 munkaszövetkezetek ügye — mielőtt a

sztrájkot. A középnyugaton eszerint több mint száz gépköcsi ipari üzem szünetel. A sztrájk egyre terjed és bennállásai fenyegeti az egész gépköcsi ipart. Az olajipari

mindig elismertem és bangoztattam azt, hogy a munkásság hozza a legnagyobb áldozatot országunk újjáépítésében. Nem teheti azonban kifogás tárgyává ellenem senki, hogy mint a demokratikus magyar kormány kiküldöttje, amelyre fel- esküdtem s amelynek szellemével egyet is értek annak intézkedéseit végrehajtani kívánom.

Varga Endre
ipariügyi miniszteri biztos.

Halálraírték és kivégezték a tümegyilkos Kun Andrást

A budapesti népbíróság szerdán tárgyalta Kun Andrást volt szerzetes lelkész ügyét, ki mint a vádlót mondja, a rosszemlékű nyilas korszak legvéresebb kezű egyéne volt. A vádat Ortutay Gyula egyetemi tanár, mint felkért politikai ügyész képviselte. Kun András gyilkosságokra és törvénytelen kivégzésekre adott parancsot, sőt azokban résztvett.

A vádlott a terhére rótt súlyosabb cselekményeket tagadni próbálta és csak annyit vallott be, hogy vagy húszszor vett részt zsidó emberek és baloldali felfogások hántalmazásában. Elismerte, hogy az egyház fejelemi intézkedéseket tett ellene és a rendőri kizárta. Az elnöknek ama kérdésére, hogy mint a szeretet egyházának egyik papja, hogy vetemedhetett kegyetlenkedésekre, azt felelte a vádlott, hogy a propaganda hatása alatt eszelkedett.

A tanak mind terhelően vallottak és drámai módon adták elő Kun András kegyetlenkedéseit a nyilasokhoz, a tümegyilkosokhoz, melyekben a vádlott személyesen résztvett. A Maros-utcai

kórházból a betegeket kihajították a nyilasok, itt 94 embert végeztek ki, részben Kun András vezényletével.

A népbüvész vádbeszédében hangoztatta, hogy a legsúlyosabb lelki elferdülés esetéről van szó, mikor a vádlott egy örült eszárának szolgálatában ártatlan emberek tümegyilkos gyilkosává vált, holott az egyház, melynek valamikor tagja volt, kezdetből szembenállt a világtelforgató örült eszmével.

A bíróság bűnösnek mondotta ki a vádat, a terhére rótt bűncselekményekben s ezért kétélvált halálra ítélt. Bizonyítást nyert, hogy a vádlott tettése, részese volt emberek megkínzásának és törvénytelen kivégzésének.

Kun András kegyelmét kért. A népbíróság kegyelmi tanácsa alakult a rövid idő múlva az elnök kihirdette, hogy a bíróság a vádlottat nem tartja kegyelme méltónak. A vádlottat ezután lelkészréte celiájába, majd a később délután örökben a Markó-utcai fogház udvarán felállított bifákn végrehajtották rajta a halálos ítéletet.

Felszabadítják a kereskedők takarékbetétét

Rövidesen sok elknél „egyfázisos” forgalmi adó lesz.

Leitner Jenő nemzetgyűlési képviselő hosszabb ideig tartózkodott Budapesten és úgy a városi ügyekben, mint a debreceni kereskedők határozataiból és kérelmeiből kifolyólag több helyen folytatott fontos tárgyalásokat. Így több minisztériumban Szendrey Sándor alpolgármesterrel együtt elfárt és tárgyalta és nagyobb eredményeket is ért el, így a csatornázás, újáépítési költség stb. elérésére. Azonkívül elfárt illetékes helyen a forgalmi adó visszaszállás ügyében és komoly és biztató „gérzet” kapott, hogy a forgalmi adónál rövidesen áttérnek az egyfázisos adó bevezetésére, amint már több cikkben (érték, arany, szörme stb.) máris bevezették azt. A többi cikkre most van előkészítés alatt és ennek bevezetése nagy könnyebbséget jelent majd a kereskedőtársadalomra.

Ugyancsak közölték, hogy rövidesen megjelenik a rendelet arról, hogy a kereskedők takarékbetétét felszabadítják.

A Városháza rendbehozatala

Teljesen rendbehozatala a város a városháza épületét. A helyreállítási költség 4 millió pengő és az eddig felhasznált összegben kívül még 3 millióra van szükség. A városi tanács javasolja a közgyűlésnek, hogy ilyen értelemben határozzon, annál is inkább, mert a 21 millió újáépítési költségből részben fedezet is van. Először a régi polgármesteri részt hozzák rendbe, majd a tanácsostermét és végül a nagy közgyűlési termét.

Köszönet Hosszúpályinak

A vasúti pályafenntartási szakszerzet az emi bizottsága közönséget tejei ki Hosszúpályi község lakosainak, nemcsak pontfokozatból lakott alkotó munkájukért, melytől „vacsna” a vasút felé” a pályatekintet újáépítése érdekében végeztek. Hosszúpályi község lakosai a demokratikus pártok vezetése alatt az alábbi munkákat végeztek: 220 kilométer túrkörmérés az első vágány részére, 251 darab talpa előszta az előkészített túrkör és 3,1 kilométer fűtővezeték a vágány teljes hosszában. A vasutasok nagy népszerűséget kaptak a közönségtől. Nagy László nemzeti bizottsági jező.

Vagyonmentő, Badogos u. 1.

A Gárdos féle könyv és papírszaküzletet

átvettem. Dáson felszerelt rakdárakkal állók a nb. közönség rendelkezésére. Iekolaszerok, könyvek, papírvárak. SZIKSZAY ENDRE Püspöki palota

Debrecen legnagyobb ékszerkészítő, ékszer és órajavító műhelye

HÓRA ENDRE Kossuth-utca 2.

On még nem készített gyűrűt Hóránál? Arany levélés.

Halálraírték csendőrnemző

A budapesti népbíróság szerdán tárgyalta Kékői Ferenc csendőrnemző bűnügyét. Mint csendőrnemző hátrahagyott ki zsidóháza-nyilasok és ogyanok, akik ellen baloldali magatartások miatt tanult eljárás és büntetés kezd, de fejezve is hántalmazta őket.

A bíróság köve, általi halálra ítélt Kékői Ferencet, aki kegyelmeért folyamodott. A népbíróság ezután kegyelmi tanácsa alakult ki, amelynek határozata 122 os.

A Szlovák Kommunista Párt kiáltványa

A Független Kisgazda Párt külügyi osztályának bírtékába jutott a Szlovák Kommunista Párt kiáltványa, mely többek között az alábbiakat tartalmazza:

„Követeljük, hogy haladéktalanul megkezdődjék a szlovák parasztek áttelepítése a szegény és hegyes vidékekről Dél-Szlovákia gazdag vidékeire, ama nagy bírtékok, telepek és faszigetek földjére, akiknek nincs mit keresniük Szlovákiában. Dél-Szlovákia egyen a szlávok és a népi demokrácia erős bástyája. Szlovák Kommunista Párt.”

Lemondott az amerikai hadügyminiszter

Washington, szept. 18. (Reuter.) Kedden este hivatalosan közölték Henry Stimson, az Egyesült Államok hadügyminisztere benyújtotta lemondását. Utóáá Robert Patterson eddigi hadügyi államtitkár nevezték ki.

Az elmenekült lelkészek és a hívek közötti viták elintézése

Az elmenekült lelkészek közötti közgyűlésen kimerítő vita folyt az elmenekült és visszaért lelkészek állása körül. A vita szövegét, a bizottsági elnök által ismertetés, a bizottsági elnök által ismertetés, a bizottsági elnök által ismertetés, a bizottsági elnök által ismertetés.

Ezt a határozatot most küldte meg Révész Imre püspök az esperesi hivataloknak a iránt szab a lelkészek és a gyülekezetek közötti vita elintézéséről. Az egyházkerületi hatá elintézés a távolmaradásokat elfogadható módon meg igazolt egyházi tisztviselők és lelkészek állásának megtervezését csak az illetékes fejelemi bíróság mondja ki. Az esperesi közönség, hogy megelégedje a gyülekezetek és a lelkészek közötti vitát bekezdés uton elintézi. Ha ez az eljárás eredménytelen marad, legfeljebb 60 nap alatt csekélyes esze utál megpróbálni. Amennyiben ez a közönség ez vezetne eredménytelen, az érkező évi elején a helysáinen tartott szakszerű vizsgálat megindításával kell megindítani. A püspök vegni figyelembe az eszereket, hogyha a vizsgálat során olyan cselekmények vagy mulasztások derülnek ki, melyek kimerítik a VI. te. 46 §-ában körtvrt vétegeket, a fejelemi eljárás azonnal meg kell indítani.

MA CSOKONAI színház

A fehér kór

Debrecen belvárosa megtelt!

A debreceni lakáshivatal működését néhány hét előtt átszervezték. Vezetését a város Báthori József jegyzőre és Szabadi János kiküldöttre bízták, akik erélyes intézkedéseket tettek, hogy a lakáshivatal lassú munkája és működése ellen felmerült panaszokat megszüntessék. Több mint 3000 ügydarabot vettek át, melyek hónapokig heverték anélkül, hogy döntés történt volna az előadott kérelmek elbírálására. Ezek az állapotok megszűntek a lakáshivatalban, melyet ma az jellemző, hogy nyolc nap alatt a beadott ügyekben intézkednek.

Báthori József az újjászervezett hivatal munkájáról a következőket mondta a „Debrecen” munkatársának:

— A múlt hó végén számonkérő széklet tartottunk a hivatalban s megállapítottuk, hogy a nagy ügyhátrálék lebonyolítását nyert. Ma már az előadónál 70 régi akta van, melyek feldolgozását folyamatosan elvégzik. Az újonnan beérkező lakásigénylések gyors elintézése nem tartozik a ritkaság közé. Átlag nyolc nap alatt megkapják az érdekeltek a döntést. Ha egy-két napi késedelem mégis előadódik, annak oka az, hogy a lakáshivatalban nincs elegendő frögés s emiatt a leíró munka összetorlódik.

Arra a kérdésre, hogy a lakáshivatal enyhítésére történne-e valami intézkedés, ezt a választ adta a hivatal vezetője:

— Városszerke megégettük a lakásrajzokat. Ez a munka még nem ért teljesen véget. Sikerült

KAMARA színház

Szünet.

ARANYAT, EZÜSTÖT, BRILLIÁNST, LEGMAGASABB ÁRON VESZ KOLLÁR órás

KOSSUTH-UTCA 4.

Igaz — nem igaz

A „Néplap” szerdai száma úgy állítja be a hajdúszovátai példálán botrányt, mintha azt a Kisgazda Párt okozta volna.

Igaz, hogy a Kisgazda Párt a Nemzeti Parasztpárttal közös gyűlést rendezett. Nem igaz, hogy a Kisgazda Párt ugyanott tartotta gyűlését, ahol a Parasztpárt. Nem igaz azonban, hogy ezt önhatalmúlag tette, hanem a Parasztpárt helyi elnökével egyetértve. Igaz az, hogy Nagy Lajos lépett az emelvényre. Nem igaz, hogy közbe kiabálták volna: „Nem akarunk zsidó verő halgatni!” Igaz az, hogy Nyikos Tibor, a Kisgazda Párt ifjúsági főtitkára beszélt. Nem igaz az, hogy „Vásáryt kezdte dicsérni”. Igaz az, hogy a „Néplap” keddi vezércikke Nyikos Tibor szájába adta „Vesszen Rákosi” — kifejezést és a szerdai számban már a Kisgazda Párt szavaió körösának címezte a hazug rágalmat. Nem igaz egyik sem. Ellenben igaz az, hogy a vörös karszalaggal felvont kommunista párttagok zsebel kövekkel voltak tele. Nem igaz az, hogy Adler Laosné valamint is betanított volna a Kisgazda Párt ifjúsági csoportjának. Vszont igaz az, hogy a Kommunista Párt leánytagjai köröshán kiáltottak s ehhez Benkő Károly ref. lelkész adta meg a jeit. Nem igaz az, hogy a Kisgazda Párt tagjai sértő magatartást tanúsítottak volna. Igaz az, hogy a kommunisták Benkő Károly kiáltására „seperjétek el a rendőröket” törtek rá a rendőrökre. Nem igaz az, hogy a rendőrség riasztó lövései borították fel a rendet, sőt egy pillanatra megtorpantotta a tömeget. Igaz, hogy ezután Bernát Imre kommunista titkár adta ki a jelszót: „Táposátok el a rendőröket”. Nem igaz az, hogy a rendőrség joggal használta fegyverét. Igaz az, hogy a kommunisták fellépése támadó jellegű volt, ami kitűnik abból is, hogy Rubicek földesi rendőrpáncsnokot úgy fejbévták egy követ, hogy azonnal elbörtölte a vér. Nem igaz, hogy a Kisgazda Párt saját gyűlést megzavarta. Igaz viszont az, hogy Hajdú megyében és Budapesten megzavarták a Kisgazda Párt gyűléseit. Nem igaz az, hogy a „Debrecen” a tényeket elferdíti. Vszont igaz az, hogy a „Néplap” ezt szemrebbened nélkül megteszi. Nem igaz tehát, hogy reakciós üzelmeket most tisztára a „Debrecen”. Vszont igaz, hogy Szőke Sándor (Nemzeti Parasztpárt) nyilas párttag volt.

Színházi hírek

A „FEHÉR KÓR”.

KAROL Csapak eláá pacifista irrendíval örökös és mely művészi erőment nyújtó drámáját mutatta be a Csokonai Színház. A darabban voltaképpen két szelvéseges világoszer: a háború és a bekeért való küzdelem jut kifejezésre. Megdöbbentő preguans szemlélés a két gondolat ellenfeles mondandóval, amelyet nagygyűrtén rejtett el műnövérü érdeklőtő módon tár a hallgatóság elé. Dicséretet kell megemlíteni Donner Pál fordítását, valamint Férágó Ján művészi élményt nyújtó rendezését. Sokszor hangsúlyozták már a rendezés nagyvonalúságát, fontosságát s most, amikor mely művészi megoldásokat szerdai rendezés megvalósításával találkozunk, tudjuk csak igazán felogni a végüláhatatlan ötleteknek, hangulat rállításai törekvéseknek értékeit.

Elsőszörel kell megemlíteni Hajdu Ferenc újszerű bevezetőjét, amelynek mondasz színes és magyaros nyelvezete, hanem mely, értékes gondolattal is figyelemre méltóak.

A ké előzetes viágómet egyik képviselője a marsall szerepében Thuroczy Gyula. A viágó meghódítási szan deköző megalkuvást ismerni nem akaró vaskarantá hadvezér alakjának megamítázása elővonalbeli művészi teljesítmény. Megzdó erőtől teljeserővel alakítja a béka harcosát Férágó odón, ainek szögzesztív játéka hatást kelto Marki Cza intúncs szerepe minden követelménynek megfelelt: tökéletesen ellenszenve.

Szabó Samu minden prózai szerepénél előnnyel sokoldalúsága az újabb csaták színpadban is — tartotta színvonalát. Könnyed természetességgel kidőrtatlan művészettel állotta meg helyét a sovinszita báto Nagy Dóra. Az érzelmi vonalat Havadi Nagy Áronka képviselte nála megszokott rátermetőséggel és lelkesültséggel. Az epizódi-rolk közül kiemelkedtek útúto játékok formálásukkal: Arany Kato, Fanyes Márta, Csengeri Aláor, Baumt Gábor, Kerész Sándor, Horvágyi Artur, és Horváth Jenő.

Zemplény Kornél zongoraestje

Elnék érdeklődése mellett tartotta meg Zemplény Kornél zongoraestjét a Városi Zenekörök hangversenytermében. A kiváló képességeit indító háttér művésze már éveket ezúttal felhívta a figyelmet. Az elmenekült évek platt természetesen technikai készsége hatalmasra emelkedett, művészi átélőse sokat mélyült. A közönség nagy térszései fogadta bemutatásait s a lelke tapsok bizonyítják, hogy a

Aranyért, ezüstért, brilliánsért magas árat ér el STASSIK LAJOS ékszerésznel Piac-u. 58.

ATKÖLTÖZÜNK

Étkezzünk a PÁLL sűrűzőben, olcsó, jó

álló kontaktust megtalálta a hallgatósággal. Igényes műsora erde próbátétel s örömmel kell megállapítani, hogy a kitűnő helyállás mellett értékes művészi produkciók élvezünk.

Tabódy Zoltán altábornagy

A nemzetgyűlés elnöke a minisztertanács előterjesztésére Tabódy Zoltán nyugállományú ezredes altábornaggá lépette elő. Tabódy Zoltán 1918—19-i forradalom idején Szeged város katonai parancsnoka volt. Az ellenforradalom alatt letartóztatott. 28 havi vizsgálati fogság elszénvedése után került szabadsábra. A fogságot Tabódy ezredesnek a magyar köztársaság iránt tanúsított hűsége miatt kellett elszénvednie.

Fém hulladékok, mindenféle vas anyagot, gépeket legmagasabb áron vásárol!

LANGER és KATZ vaslelöp

Hatvan-u. 62

Rádió, kerékpár, gramofon, varrógép javítás. Adás-vétel. Autogénhegesztés.

Horváth Tihamér műszerész

Deák Ferenc-utca 9.

Motorkerékpár eladó. Dózsa-u. 6/b.

Berzseki

ATKÖLTÖZÜNK

Papírsineg, papírszövet kapható Kontsek László cégnél. Hatvan-utca 6.

Aranyért, ezüstért, brilliánsért magas árat ér el STASSIK LAJOS ékszerésznel Piac-u. 58.

Vasárnap a Kisgazda Párt Ifjúsági nagygyűlése

A Független Kisgazda Párt városi szervezete vasárnap délután az Arany Bika-szálló dísztermében nagyszabású ifjúsági gyűlést rendez, melyen megjelenik és beszédet mond B. Rácz István országos ifjúsági vezető és ifj. Tildy

Zoltán, a „Demokrácia” szerkesztője. Délután a párt helyiség nagyszabású ifjúsági ankétot rendez a pártifjúság, majd este a Bika nagyszabású kultúrest fejezi be a nagyszabású ifjúsági pártnapot.

Ory főispán a közellátás biztosításáról

A debreceni és hajdúmezei közellátási problémákkal kapcsolatban kérdést intéztünk Ory István főispán, Közellátási kormánybiztoshoz, aki az elmúlt hetekben az egyik felterjesztést a másik után intézte a problémák megoldásának érdekében a közellátásiügyi miniszterhez és személyes tárgyalásai során is nyíltan fejtárta az a megdöbbentő helyzetet, amiben főként a kenyérellátás terén Debrecen van.

tom a közönséget a közellátással kapcsolatban. Ha a közellátási felügyelő Rónai miniszterrel felhatalmazást kap, hogy az ígérete szerint már átengedett 25 százalékos vámkeresményt igénybe vehessék, továbbá a kereskedők által felvásárolt terményeket is igénybe vehessék a fogyasztók ellátására, valamint a kötelező beszállításnak is maradéktalanul eleget tesznek a termelők, a bizonyos keverési százalékok hozzászámításával biztosítani tudjuk a lakosság ellátását.

A mai nap folyamán Budapestre utazott megbízásomból Náhoczky Miklós közellátási felügyelő — mondotta Ory főispán — azért, hogy ismertesse újból a napról napra súlyosabbá váló debreceni helyzetet. Hajdú vármegye és Debrecen város lakosságának ellátásával kapcsolatban. Ugyancsak ismerteti fogja a beszállításokkal kapcsolatban felmerült kérdéseket is. Ha hazatér Debrecenbe, érkezőleg hívo össze, ahol részletesen tájékoztat

A közellátási kérdések megoldása szempontjából nagyjelentőségű volna, ha Debrecen ipari városá nyilvánítanák és íly módon központi gondoskodásnak ellátásáról, ha ezt már a múltban kértam a közellátásiügyi miniszter úrtól, hiszem, hogy méltányolni fogják Debrecennek a közelmultban hozott nagy áldozatait, jelenlegi súlyos helyzetét és nem zárkoznak el a megoldás elől.

Megkezdődik a választások előkészítése Debrecenben és Hajdú vármegyében

Torma Kálmán alispán utasítást adott a megyei városok polgármestereinek és a járási főjegyzőknek, hogy a nemzetgyűlési választásokról szóló belügyminiszeri rendelkezésekkel kapcsolatos teendőket azonnal kezdjék meg és a megszabott határidőre fejezzék be. Legsürgősebb teendő a szavazókörök határainak megállapítása és az összeíró bizottságok megalakítása. A szavazókörök határát úgy kell megállapítani, hogy 400 szavazónál több egy szavazókörre ne essék a városokban. Kötelesek a városokban a polgármesterek szeptember 24-ig az összeíró bizottságok részére helyiséget kijelölni. A házmegbízottaknak szeptember

28-án jelentkeznük kell az összeíró bizottságoknál és ott annyi számlalapot kell igényelniük, ahány 20-ik évét betöltött, vagy 1945-ben betöltő személy lakik a gondjukra bízott épületekben. Ezt kötelesek a házmegbízottak, még lehetőleg szeptember 28-án kiosztani a lakók és 30-án kitölve beszélni. A számlalap alapján készílik el az ideiglenes választói névjegyzéket, amit a polgármester, illetve községi előjáróság köteles október 12., 13. és 14. napján közszemlére tenni. E névjegyzék ellen aztán felszámolással lehet élni és ezután kerül sor a végleges névjegyzék összeállítására.

A zsidogó élelmiszer tözsdévé alakult át

A debreceni élelmiszer piacán az elmúlt hetek nagy változást hoztak. Szerdán és szombaton hatalmas tömeg előtt folyik a zsidogó, amely azonban elűt a régi rendszertől. Nemcsak használt holmit hoznak ki árusításra, hanem nagymennyiségű élelmiszert, amelynek zsoraaraihoz viszonyítják az eladók a felhalmozott ruha- és textilárakat. A zsidogóban az élelmiszerekből hiányzó fontos cikkek, mint a zsír, cukor, szalonna, füstölt húsok, vaj és túró valóságos bűze alakult ki és természetesen e cikkek kaphatók is. Így a szerdai napon a cukor kilója 1800, az olaj 800, a szalonna 1600, kolbász-félék 1200, vaj 650 pengőért volt kapható. Ezek a magas árak szabták meg aztán az élelmiszer piacát. Az árusok például a textilárak eladásánál arra a megjegyzésre, hogy túl drága, ezt felelték:

férfiing 2500 pengő volt, egy használt ruha 18—25 ezer pengő között váltakozott. Egy ismert debreceni úrtember 30 ezer pengőért vett egy télikabátot, de ez az ár nem mondható magasnak, mert a jobb télikabátokért 40—50 ezer pengőt, bundáért 80—100 ezer pengőt is elkértek. Ezekhez a fantasztikus árakhoz igazodtak az egyéb zsidogói árak. Így egy ócska kályhaeső 1300, 10 darab rozsdás szeg 200 pengő, nem járó élesztőre 3000 pengőért került eladásra. A vásárló közönség a társadalom minden rétegéből adódott, de a legtöbb árut a jó falusiak vették meg.

Parasztnap Debrecenben

Szeptember 23-án keletmagyarországi Parasztnap lesz Debrecenben. Délután 10 órakor a Kossuthszobornál nagygyűlés. Felszólalnak: Veres Péter, a Nemzeti Parasztpárt és az Országos Földbirtokrendező Tanács elnöke. Kovács Imre nemzetgyűlési képviselő, országos főtákar. Majláth Jolán nemzetgyűlési képviselő. Kovács Gyula kerületi tiltkar.

Délután 3 órakor műsoros délután a Bika nagyteremben. Este népi est a Csokonai Színházban. A büdzentmihályi parasztkor előadják Darvas József „Szakadék” című népi drámáját. Bevezetőt mond Juhász Géza tanterületi főigazgató.

A tényleges javadalmazás 13 százalékát kell fizetni az OTI-nak

Az OTI igazgatósága a népjóléti miniszter jóváhagyásával elhatározta, hogy mind a járulékfizetés, mind a készpénzszolgáltatások tekintetében a napi bérosztályos rendszert megszünteti és a tényleges javadalmazások rendszerét vezeti be. Az új rendszer alapján a betegségbiztosítási járulékok címűn a tényleges javadalmazás 7 százaléka.

kát, öregégi, rokkantsági, özvegy-ségi és árvasági biztosítás járuléka címén pedig a tényleges javadalmazás 6 százalékát, biztosítéki járulékok címén tehát 13 százalékot kell fizetni. 1945 szeptember 1-től kezdve a háztartási alkalmazottak után egy teljes hónapra 313,80 pengőt kell az OTI-nál fizetni.

Uj mintájú gíjotinnal végzik ki a háborús bűnösöket

London, szeptember 18. (Reuter.) A németországi háborús bűnösöket köztel vagy golyó helyett új mintájú gíjotinnal végzik majd ki — jelenti a „Daily Express”. A kivégző szerkezetet az amerikai hadsereg mérnökei tervezték és

már számos személyen — köztük asszonyokon — hajtották végre ezzel a géppel a halálos ítéletet. Az újszerű gíjotin gyorsan végző a halálraítélteket. A gépet vilámoszerkezet hajtja és kezelésére két ember szükséges. (MTI)

Benzint, petróleumot és olajat kapott Debrecen

Debrecenben szívesen emlékeznek vissza Gombosi Zoltánra, aki élénk részt vett a város közgazdasági életében és politikai pályafutásában mindenkor a demokratikus irányzatot képviselte. A fel szabadulás után Gombosi Zoltán szaktudását méltányolták is, amennyiben őt az ásványolajügyek kormánybiztosának nevezték ki. Most a kitűnő szakembert kettős megtszíteltetés érte: az iparügyi minisztériumban miniszteri osztályfőnöki rangra emelték, ugyanakkor pedig Vörös János honvédelmi miniszter soronkívül tartalékos századossá léptette elő. E kettős megtszíteltetésnek főléte érdekes háttere van.

tással fognak dolgozni. — Beszélgetésünk további során Gombosi miniszteri osztályfőnök nagy örömmel vette tudomásul, hogy Debrecen város műszaki ügyosztályát Pataky József miniszteri tanácsos vezeti, aki kiváló szakember és mindenképpen garancia arra, hogy sehol fennakadás nem lesz. Ugy a mezőgazdaság üzemeltetése, mint az ipari üzemeknek ásványolajtermékekkel való biztosítása zavartalan lesz és Debrecen e tekintetben is mintájul szolgálhat majd az országnak. (Paul Jób.)

Hadifogoly üzenetek

Az itt felsoroltak jól vannak: Csorba György karp. őrmester Hajdúszoboszló. Fluglyk Antal őrmester Nyírlugas. Kőrödi Ferenc Debrecen, Vendég u. 30. sz. Csajki István honvéd Tiszakürt. Nagy Balázs honvéd Büdzentmihály. Kozák György levente Tiszanyagfalva. A pozsonyi fogolytáborban volt júliusban: Osváth Pál zászlós Debrecen, Kassa út 29.

Hatvan lovat kap a város

Az orosz katonai parancsnokság értesítette a várost, hogy 60 lovat a napokban átad. A város közsönnettelt vette az ajándékot. A város a lovakat nem ad a gazdák tulajdonába, hanem a város veszi kezébe és ideiglenesen adja majd ki a lovakat arra rászoruló gazdáknak, részben pedig a város használja.

Arany Bika nagyteremben

ma, csütörtökön este 6 órakor a Szabó-fivérek, a Blanford Press Ltd. London munkatársai „Boldogulás és üzleti lehetőségek külföldön” címmel mindenki számára igen érdekes előadást tartanak, amelyhez a bevezetőt Szabó Kálmán, Debrecen polgármestere mondja. Jegyek a Bika halljában, Kónya-területen, Solti-illatszer-tárbn kaphatók.

Üzenetek külföldről

A Magyar Vöröskereszt egyéb cím hiányában kéri az alább megnevezetteket, hogy a Tudóstól Osztályánál Hatvan u. 6. szám alatti Vöröskereszt Kórház épülete első emeletén külföldről származó üzenetek átvétele végett jelentkezzenek.

Dr. Könyves Tóth Mihályné, Bech Elise, Goldberger Szerén volt Boockay u. lakos, Gelberger Mózes volt Busi u. 20. sz. Goldberger Irén volt Csapó u. 31. sz. alatti lakos, Wegl Ica volt Csók u. 5. sz. a. lakos, Rosenthal Szeréna volt Arany János u. 17. sz. a. lakos, Kerepesi József, dr. Braxatorisz Rudolf klinikai orvos, Montlika Gábor, Ilyés József, Daróczy Mihály hozzátartozója, Szöllösi Mihály családja, Horváth Lászlóné családja, Haraszt Józsefné, Gáli Jenő OTI felügyelő, Guba Ilona, özv. Gyulai Józsefné, Bodnai Mihály honv. Berey Imre alhadnagy vagy személyesen, vagy a hozzátartozóik.

Férfi és női SZÜVET-TEXTIL Rosenbaum Aladár Csapó-u. 1. (Cukorka üzlet helyén.)

Egy család a politika útvesztőjében

A debreceni népbíróság érdekes ügyet foglalkozott szerdán dr. Tomola Béla elnöke alatt. A vádlott Szalontai Sándorné Kokelan Borbála volt, aki a vádirat szerint tagja volt a Volksbundnak és feljárt a Volksbund összejöveteleire. Szalontainé kihallgatása során tagadja a vádat és vallomása során érdekes családi események derültek ki, amiket csak az élet tud produkálni. Szalontainé temesvári német, sváb származású, anyai ágon bolgár, de beszél még románul, szerbül is. Temesvártól férjhez ment Szalontai Sándor faszobrászhoz, 1939-ben jöttek Debrecenbe és a Ferenc József-út 71. szám alatt laktak. Férje erős baloldali ember, aki már 1919-ben aktív tagja a Kommunista Pártnak, tagja a Cserny-féle különítménynek. Az urát — mint baloldali embert — a régi rezsim internálta és akkor ő, hogy a férjén segítsen, kiszabadítsa, felhasználva német származását, a németekkel, Volksbund tagokkal is felvette az összeköttetést. Első házasságából való fia német SS-katonára lett és Debrecenben nála is lakott.

Első-újanu Vég Dező h. polgármester, aki előadta, hogy ismerte Szalontait, aki meggyőződéses régi baloldali ember volt és ő is tanácsolta akkor Szalontainénak, hogy forduljon Reisingerhez, a Volksbund elnökéhez, hátha az ki tudja szabadítani Szalontait, akit később internáltak. Szabó Béla asztalosmester arról tett vallomást, hogy Szalontainé jogos tartozását a két SS-katonára jelenlétében igyekezett behajtani. Schmidt Józsefné szerint Szalontainé maga dísekedett, hogy a Volksbund tagja, szórakoztatta a német katonákat. Az elismeri, hogy nincs jó viszonyban Szalontainával, mert férjét most internálták és Szalontainak tulajdonítja az internálást. Bordás Péter festő szerint Szalontainé munkágyben járt a Volksbundnál. Arról tud, hogy Szalontaiék lakásában Hitler-kép volt, de volt a lakásban szovjet csillag is. Arról is tud, hogy Szalontai egy alkalommal kidobta erőszakos SS-katonára fiát és felesége is helyeselte ezt. Ifj. Schmidt József szerint Szalontainé németbarát volt. Glonek János és Kónya József tetek még tanuvallomást.

Dr. Fényes Jenő védőgyűvőd intéz több kérdést a tanukhoz. Szerpe érdekes, 1939-ben Szalontai védte, aki kommunista volt, most a feleségét védi a népbíróság elött a Volksbund tagság miatti vád ellen.

A bizonyítási eljárás lefolytatása után dr. Garancey Mihály népügyész ejtette a vádat Szalontainé ellen, mivel nem nyert igazolást, hogy Volksbund tag lett volna. Férje baloldali ember volt és feltehető, hogy kényszer hatása alatt kereste a Volksbund és német vezetőkkel való érintkezést, hogy férjén segítsen. A törvény szerint akkor büntetendő a Volksbund tagság, ha kényszerítő körülmények nélkül lépett be bárki. A bíróság a védelejtés folytán az eljárást megszüntette.

BÚZÁT, rozsot, árpát, tengerit minden mennyiségben VÁSÁROL az APAFI GÖZMALOM

Mielőtt arany, ezüst, brilliáns ékszerét eladja, mutassa meg Szelecsényinek SAS-UTCA 2.

Férfiruha - Nőkabát Férfiszövet-Bélésáru VÁGÓ-RUHA Piac- és Széchenyi-u. sarok

Üszög elleni búzacsvázáshoz PORZOL a legjobb Kapható: KONTSEK GÉZÁNÁL KOSSUTH-UTCA

